

Samenvattend beeld van de kwaliteit in de buitenschoolse opvang

De gecombineerde resultaten van de observaties in 2017 en 2018 laten zien dat de proceskwaliteit varieert afhankelijk van welk aspect bekeken wordt. De emotionele proceskwaliteit is matig tot goed, en ook de aspecten van groepsorganisatie scoren hoog, maar de educatieve proceskwaliteit (faciliteren van conceptontwikkeling, kwaliteit van feedback en taalstimulering) is laag. Er is een basisactiviteitsaanbod dat ervoor zorgt dat kinderen zich kunnen vermaken, wat blijkt uit de CLASS Pre-K en BSO observatieschaal, en uit de interviews met pedagogisch medewerkers, maar het aanbod lijkt vooral gericht op spel (binnen en buiten) en minder op verschillende andere domeinen, zoals muziek, dans, natuur en techniek. Al zijn er relatief grote verschillen tussen groepen, waarbij sommige groepen zich duidelijker profileren op een of meer van deze ontwikkelingsgebieden. De educatieve proceskwaliteit is beduidend hoger tijdens gerichte activiteiten en creatieve activiteiten, vergeleken met vrij spel en eet- en drinkmomenten. Maar dit type georganiseerde activiteiten is relatief weinig geobserveerd tijdens de bezoeken (ca. 25%). Eet- en drinkmomenten nemen de meeste tijd in beslag.

De proceskwaliteit is op sommige vlakken iets hoger en op sommige vlakken iets lager dan in eerder onderzoek, zoals gemeten met de BSO Observatieschaal en de NCKO-interactieschalen. In het algemeen is de proceskwaliteit ongeveer even hoog als in eerder onderzoek. Het lijkt er verder op dat de verschillen tussen groepen kleiner zijn geworden en dat er minder groepen en pedagogisch medewerkers zijn die uitgesproken laag of hoog scoren. Hoewel het welbevinden van kinderen over het algemeen goed is, is er gemiddeld genomen een lagere mate van betrokkenheid, zoals gemeten met de Leuvense schalen. De betrokkenheid van kinderen en de speel- werkhouding van kinderen was tijdens vrij spel en gerichte (creatieve) activiteiten hoger dan tijdens het eten en drinken. In de buitenschoolse opvang is de kwaliteit van de interacties tussen kinderen onderling gemiddeld genomen hoger dan de interacties die kinderen met pedagogisch medewerkers hebben en hierin zien we duidelijke verschillen tussen activiteiten. Vrij spel vindt vooral tussen kinderen onderling plaats en bij activiteiten zien we een duidelijkere rol van de pedagogisch medewerkers.

Het beeld van de hogere geobserveerde emotionele proceskwaliteit blijkt ook uit de rapportages van de pedagogisch medewerkers tijdens de interviews. Er is sprake van een affectief-inclusief klimaat in de groep met aandacht voor samen- en fantasiespel en bevordering van zelfregulatie. De lagere geobserveerde educatieve proceskwaliteit wordt deels weerspiegeld in het door pedagogisch medewerkers gerapporteerde activiteiten aanbod waaruit blijkt dat er nog niet voor alle ontwikkelingsgebieden evenveel aandacht is. Zo wordt er wel veel aandacht besteed aan spel zowel binnen als buiten, maar is er minder nadruk op creatieve en muzische activiteiten of activiteiten op de gebieden taal, ontluikend rekenen, wetenschap en technologie, en burgerschapsvorming.

De medewerkers zijn over het algemeen tevreden met hun werk en de omstandigheden waaronder ze werken, zoals het organisatieklimaat en de betrokkenheid bij de organisatie. Ze rapporteren relatief weinig stress in hun werk. Hoewel er aandacht is voor continue professionalisering, is dit aanbod nog niet heel frequent. Inhoudelijk teamoverleg, als onderdeel van teamprofessionalisering, komt het vaakst voor, maar gemiddeld minder dan één keer per maand.